

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Synodus Nicæna II. Generalis. Sub Hadriano papa I. anno DCCLXXXVII.

Parisiis, 1644

Leontii episcopi Neapoleos Cypri, ex quinto sermone pro Christianorum
apologia contra Iudaeos, ac de imaginibus sanctorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15473

facta, & salutaris mortis manu quodammodo ducamur, dixerunt & de venerabilibus iconis: & si per eas manu ducimur in dispensationem Christi Dei nostri, quales habemus æstimare illos qui subuerterunt venerandas iconas?

Sancta Synodus dixit: Vt sine Deo, & Hebræos, & veritatis inimicos.

Psalm. 114.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed bonus est Dominus Deus noster ad suscipiendum omnes nos. non enim relinquet virgam peccatorum super sortem iustorum.

Leo sanctissimus episcopus Rhodi dixit: Ecce ostensum est ex diuinis scripturis, quia ecclesia nostra tot annis impugnata est & dispoliata. sed gratias agimus Christo Deo nostro, qui erexit sacratissimum dominum nostrum ad erectionem eius.

Petrus & Petrus Deo amabiles presbyteri, & locum retinentes Hadriani papæ senioris Romæ, dixerunt: Librum habemus præ manibus beati Leontii episcopi Neapoleos Cypri, & postulamus legi eum.

Et accipiens Stephanus reuerendissimus diaconus & notarius, legit.

Leontii episcopi Neapoleos Cypri, ex quinto sermone pro Christianorum apologia contra Iudæos, ac de imaginibus sanctorum.

Eia nunc de cetero super veneranter pictis imaginibus apologiam faciamus, quo obstruantur ora loquentium iniu-

αὐτῶν, καὶ τῶ σωτηρίου θανάτου, χρεω-
ζωγείσθαι ἡμᾶς ἔφησαν ἐκ τῶν σεπείων
εἰκόνων. καὶ ἐδὴ δι' αὐτῶν χρεωζο-
γούμεθα εἰς τὴν οἰκονομίαν Χριστοῦ
θεοῦ ἡμῶν, ἧνας ἐχούμεν λογισάσθαι
ἐδὴ καταστρέψαντας τὰς σεπείας εἰκό-
νας;

Ἡ ἀγία συνόδος εἶπεν· ὡς ἀποστόλοις,
καὶ Ἑβραίοις, ἔτις ἀλλοτρίους ἐχθροίς.

Ταράσιος ὁ ἀγιώτατος πατρι-
άρχης εἶπεν· ὁμολογῶ ὅτι κύριος ὁ
θεὸς ἡμῶν προσδέξασθαι πάντας ἡμᾶς.
οὐ γὰρ ἀφήκε τίς ῥάβδον τῆς ἀμυρ-
τωλῶν ἐπιτομῆς κληῖρον τῶν δικαίων.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ρό-
δου εἶπεν· ἰδοὺ δεδεδίχθη ἐκ τῶν ἀγίων
γραφῶν, ὅτι ἡ ἐκκλησία ἡμῶν ποσει-
τα ἔπι ἐπολεμήθη καὶ ἐσουλήθη. ἀλλ'
δι' ἡμεῶν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, τῶ
ἐχέροντι πάντιμον ἡμῶν δεαστόντι
ἐπι καταρθῶσι αὐτῆς.

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέτατοι
πρεσβυτέρους καὶ ὑποστηρικτὰς, ἐπέχον-
τες τὸν τόπον Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρε-
σβυτείας Ρώμης, εἶπον· βίβλον ἐχούμεν
ἐπι χεῖρας ἑσπερίου Λεοντίου ἐπι-
σκοποῦ Νεαπόλεως τῆς Κύπρου, καὶ
ἐξιοδοῦμεν ἀναγνωθῆναι αὐτήν.

Καὶ λαβὼν Στέφανος ὁ ἀγαθὸς
ἐπίσκοπος καὶ νοτάριος, ἀνέγνω.

Λεοντίου ἐπισκοποῦ Νεαπόλεως τῆς
Κύπρου, ἐκ τῆς πέμπτου λόγου
ὑπὲρ τῆς Χριστιανῶν ἀπολογίας
καὶ Ἰουδαίων, καὶ τῶν εἰκόνων τῶν
ἀγίων.

Φέρε δὴ λοιπὸν τῶν σεπείων ἀ-
φῶν εἰκόνων ἀπολογία ποιήσωμεν, ὅ-
πως ἐμπεφραγῶσι στόματα λαλοῦντων

ANNO
CXXXII
787.

ANNO
 CHRISTI
 787.

ἀδικίᾳ νομικῇ γὰρ καὶ αὐτὴ ἡ ᾠδα-
 δοσις καὶ ἀκούσων τῶν θεῶν λέγοντ-
 αὶ Μωυσῶν· εἰκόνας δύο χερουβίμ
 χρυσογλυπτῶν κατασκευάσαι, κατα-
 σιζόντων τὸ ἱερόν. Ἐπάλιν καὶ
 τῷ ναόν, ὃν ἐδείξεν ὁ θεὸς τῷ Ἰεζεκιήλ·
 πρὸς ὄψωπα, εἴτε, φοινίκων, καὶ λεόν-
 των, ἔτι ἀνθρώπων, καὶ χερουβίμ ἀπὸ
 ἐδάφοις αὐτῶν ἕως τῆς φανώματ-
 ῆς ἑσῆς. ὄντως φοβερὸς ὁ λόγος ὁ ἐν-
 τειλάμην τῷ Ἰσραὴλ μὴ ποιῆσαι
 παντῶν γλυπτῶν, μηδὲ εἰκόνα, μηδὲ
 ὁμοίωμα, ὅσα ὄντι ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔτι
 ὅσα ὄντι ἐπὶ τῆς γῆς καὶ αὐτὸς πρὸς
 εἰσάσει τῷ Μωυσῆι ποιῆσαι γλυπτὰ
 ζώδια, χερουβίμ, ὅς καὶ τῷ Ἰεζεκιήλ
 πλήρη εἰκόνων καὶ ὁμοιωμάτων γλυ-
 πτῶν, λεόντων, φοινίκων, ἔτι ἀνθρώπων
 δείκνυσι τῷ ναόν, ὃν ἐὶ ὁ Σολομὼν ἐκ
 νόμου λαβὼν τῷ τύπον, πλήρη πεποίη-
 κε τῷ ναόν χαλκῶν, καὶ γλυπτῶν, ἔτι
 χωνῶν τε λεόντων, ἔτι βοῶν, καὶ φοι-
 κων, καὶ ἀνθρώπων· ἔτι οὐκατεργάσθη
 ἐν αὐτῷ ὑπὸ θεοῦ. εἰ τίνι ἐμὸς κα-
 ταγνώσκων δὲ εἰς τὰ εἰκόνων, κατέ-
 γνωσθὶ τῷ θεῷ τὰ πάντα ποιεῖν κελύ-
 σαντες εἰς ὑπομνησιν αὐτῶν εἶναι ᾧ ἡ-
 μῖν. ὁ Ἰουδαῖος ἐφη· ἀλλ' οὐ προσκυ-
 νοῦντο ἐκεῖνα ὡς θεοὶ ἢ ὁμοιώματα,
 ἀλλ' ὑπομνήσεως μόνως ἔχον ἐγγύον-
 το. ὁ Χριστιανὸς ἐφη· καλῶς εἶπας,
 οὐδὲ παρ' ἡμῖν ὡς θεοὶ προσκυνοῦν-
 ται τῶν ἁγίων χερουβῆτες, ἔτι εἰκό-
 νες, καὶ τύποι. εἰ γὰρ ὡς θεὸν προσκυ-
 νοῦν τὸ ξύλον τῆς εἰκότος, ἐμελλον πάν-
 τως καὶ τὰ λοιπὰ ξύλα προσκυνοῦν. εἰ
 γὰρ ὡς θεὸν προσκυνοῦν τὸ ξύλον τῆς
 εἰκότος, ἐκ αὐτῶν πάντως λειμυθέντος τῆς
 χερουβῆτος, τί τὴν εἰκόνα κατέκαυον. καὶ
 πάλιν, ἕως μὲν ὅτι συμπεπεδημένα
 Concil. Tom. 19.

stitiam. Legalis enim est & hæc
 traditio: & audi Deum dicen-
 tem ad Moysen: *Imagines duo-* Exod. 25.
rum cherubim aureorum sculpti-
lium construe, obumbrantium pro-
pitiatorium. Et iterum: tem-
 plum quod Deus ostendit Eze-
 chiel: * *Facies, dixit, palma-* * al. habe-
rum & leonum & hominum, & bat
cherubim a pavimento eius usque Ezech. 41.
ad laquear tecti. Vere terribilis
 fermo, qui mandat Israeli non
 Exod. 20.
 facere omne sculptile, neque
 iconam, neque similitudinem
 eorum quæcumque sunt in cæ-
 lo, & quæcumque sunt super
 terram: & ipse præcipit Moyfi
 Exod. 25.
 facere sculptilia animalia, che-
 rubim, qui & Ezechieli plenum
 imaginibus & similitudinibus
 sculptilium, leonum, palma-
 rum & hominum templum o-
 stendit. Vnde & Salomon ex
 3. Reg. 6.
 lege accepta figura, plenum fe-
 cit templum æneis & sculptili-
 bus & fusilibus leonibus, & bo-
 bus, & palmis, & hominibus: &
 tamen non est in his reprehen-
 sus a Deo. Si igitur me repre-
 hendere vis super imaginibus,
 reprehende Deum qui hæc fa-
 cere iussit, vt in recordationem
 eius essent apud nos. Iudæus di-
 xit: Sed non adorabantur illæ si-
 militudines sicut dii, sed ad re-
 cordationem solam efficiebantur.
 Christianus dixit: Bene dixisti,
 quia & penes nos sicut dii non
 adorantur sanctorum charac-
 teres & iconæ vel formæ. Si
 enim vt Deum adorarem li-
 gnum imaginis, possem pro-
 fecto & ligna reliqua adorare.
 Nam si vt Deum lignum ado-
 rarem, minime vtique deletio
 caractere iconam incenderem.
 Et iterum, vsquequo compacta
 Ii ij

sunt duo ligna crucis, adoro figuram propter Christum, qui in ipsa crucifixus est: postquam autem ab inuicem separata fuerunt, proiicio ea & incendo. Et sicut is qui iussionem imperatoris suscepit, & salutauit sigillum, non lutum adorauit, aut chartam, aut plumbum, sed imperatori adorationem & cultum impendit: ita & nos Christianorum pueri figuram crucis adorantes, non naturam ligni adoramus, sed signum & anulum & characterem Christi, eum aspicientes, per eum illum qui in eo crucifixus est, salutamus & adoramus. & sicut pueri proprii patris cuiusdam, qui peregre profectus est ad tempus ab illis, multo erga eum affectu ex anima flagrantes, siue virgam eius in domo videant, siue sedem, siue chlamydem; hæc cum lacrymis deosculantes amplectuntur; & non illa adorant, sed patrem desiderant & honorant: ita & nos omnes fideles vt virgam, Christi crucem adoramus; vt sedem vero & cubile, ipsius sanctissimum monumentum; vt domum, præsepe & Bethlehem, & sancta eius cetera tabernacula: porro vt amicos, eius apostolos & sanctos martyres ac reliquos sanctos eius: at vero vt ciuitatem eius colimus Sion, vt autem villam eius iterum Nazareth salutamus; atque vt diuinum eius lauacrum Iordanem amplectimur. Multa quippe & ineffabili erga ipsum affectione vbi ascendit, vel sedit, vel illuxit, vel tetigit, aut omnino obumbravit, colimus & adoramus vt locum Dei: non locum, neque domum, neq; regionem,

τὰ δύο ξύλα τῆς σταυροῦ, προσκυνοῦμεν τὸν τύπον διὰ Χριστὸν ἐν αὐτοῖς σταυροῦ δέντρα· ἐπὶ δὲ διαμετρώσιν τῆς ἁλλήλων, ῥίπνω αὐτὰ ἐκ τῆς αἰσῆς. ὡς ὅτι οὐ κέλεισιν βασιλείως δεξιά μὲν, καὶ ἀσπασά μὲν τὴν σφραγίδα, οὐ τὸ πηλὸν ἐπίμυσεν, ἢ τὸ χαρτίον, ἢ τὸ μολύβδον, ἀλλὰ τῷ βασιλεῖ τὸ προσκυνοῦσιν καὶ τὸ σεβασά μὲν· οὕτως ἐ Χριστιανῶν παῖδες τὸν τύπον τῆς σταυροῦ προσκυνοῦμεν, οὐ τὴν φύσιν τῆς ξύλου πρῶτον, ἀλλὰ σφραγίδα καὶ δακτύλιον καὶ χαρακτῆρα Χριστοῦ αὐτὸν βλέποντες, δι' αὐτὸ ἐν αὐτοῖς σταυροῦ δέντρα ἀσπασά μὲν καὶ προσκυνοῦμεν. ὡς ὅτι παῖδες γνήσιοι πατρὸς πρὸς ἀποδημῶντος πατρὸς αὐτῶν, πολλῇ τῇ σorge καὶ αὐτὸν ἐν ψυχῆς διακρίμῃ, καὶ τὴν ῥάβδον αὐτῶ ἐν τῷ οἴκῳ δεῖσανται, καὶ τὸ θεῖον, καὶ τὴν χαμύδα, ταῦτα μὲν διακρίων καταφιλοῦντες ἀσπάζονται· ἐκ ἐκείνα πρῶτον, ἀλλὰ τὸ πατέρα ποιοῦντες ἐκ πρῶτον· οὕτως καὶ ἡμεῖς τὸ πρὸς ἅπαντες ὡς μὲν ῥάβδον Χριστοῦ τῆς σταυροῦ προσκυνοῦμεν, ὡς ὅτι θεῖον καὶ κύριον αὐτῶ τὸ πανάγιον μνημα, ὡς δὲ οἶκον τὴν φάτιν καὶ τὴν Βηθλεὲμ, ἐπὶ λοιπὰ ἅγια αὐτῶ σκηνώματα· ὡς δὲ φίλοι αὐτῶ, τῶν ἀποστόλων αὐτῶ καὶ τῶν ἁγίων ῥητορῶν καὶ λοιπῶν ἁγίων· ὡς ὅτι πόλιν αὐτῶ σεβόμεθα τὴν Σιών, ὡς ὅτι χώραν αὐτῶ τὴν Ναζαρέτ ἀσπασά μὲν, καὶ ὡς θεῖον αὐτῶ τὸν Ἰορδάνην ὡς ὅτι πρὸς πολλῶν ἐκ ἀφάτου καὶ αὐτὸν σorge ἐνδοξία ἐπέβη, ἢ κενάδικον, ἢ ἐπέφρασαν, ἢ ἠψατο, ἢ ὅλως ἐπεσκίασε, σεβόμεθα, ἐκ προσκυνοῦμεν ὡς τόπον θεοῦ· οὐ τὸν τόπον, οὐδὲ τὸν οἶκον, οὐδὲ τὴν χώραν,

ANNO CHRISTI 787.

ἢ τὴν πόλιν, ἢ τὸν λίθον ἡμῶντες·
 ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἐν αὐτοῖς ἀναστροφέντα καὶ
 ἐπιφανέντα ἐνωρεθέντα σαρκί, ἐ
 ἡμᾶς τῆς πλάτης ἐλωθερόσαντα Χει-
 ρὸν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ἐ δὲ διὰ τοῦ Χειρὸν ἐ
 τὰ Χειρὸς πάθη ἐν ἐκκλησίαις, ἐ οἰ-
 κοῖς, καὶ ἀγοραῖς, ἐ ἐν εἰκόσι, ἐ ἐν σιν-
 δόσι, ἐ ἐν ταμείοις, ἐ ἱματίοις, ἐ ἐν
 πινῆ τόπω ἐκποδῶν· ἵνα διωκεῶς
 ὁρῶντες ταῦτα ὑπομιμησώμεθα, καὶ
 μὴ ἐπιλανθανώμεθα, ὡς σὺ ἐπελα-
 θου κρείου τῶ Θεοῦ σου. καὶ ὡσαύτῃ σὺ
 προσκυῶν τὸ βιβλίον τῆ νόμου, οὐ
 τὴν φύσιν τῆς ἐν αὐτῷ δερμάτων καὶ
 τῆ μέλανος προσκυῶν, ἀλλὰ τὸν
 λόγον τῆ Θεοῦ ἐν αὐτῷ κειμένους·
 οὕτως καὶ τὴν εἰκόνα τῆ Θεοῦ προσ-
 κυῶν, οὐ τὴν φύσιν τῆς ξύλων καὶ
 χρωμάτων προσκυῶ· μὴ γίνωτο·
 ἀλλὰ ὁ ἄλυχον χρυσῆν Χει-
 ρὸν κρατῆν, δι' αὐτῆς Χειρὸν κρατῆν δο-
 κῶ καὶ προσκυῶν. ἐ ὡσαύτῃ ὁ Ἰακώβ
 δεξάμενος παρὰ τῆς ἡγῆς αὐτῆς χιτῶ-
 να ποικίλον ἡμαρμένον τῶ Ἰωσήφ,
 κατεφίλησε καὶ δακρύων, ἐ πῶς ἰδίῳις
 ὀφθαλμοῖς ποδῶν περιέθηκεν, καὶ οὐ
 τὸ ἱμάτιον ἀγαπῶν ἢ ἡμῶν, ποδο ἐποίη-
 σεν, ἀλλὰ δι' αὐτῆς νομίζων τὸ Ἰωσήφ
 κατεφίλην, καὶ ἐν χερσὶν αὐτῶν κατέ-
 χαν· οὕτω καὶ Χειρῶν οἱ πάντες εἰκόνα
 Χειρὸς, ἢ ἀποστόλου, ἢ μάρτυρος κρα-
 τῶντες καὶ ἀσπαρῶντοι τῆ σαρκί, τῆ
 ψυχῆ αὐτῶν τὸ Χειρὸν νομίζον ἢ
 τὸ μάρτυρα αὐτῆς κατέχαν. εἶπέ μοι
 σὺ ὁ νομίζων χρυσοποίητον μηδὲν, ἢ ὁ-
 λως κρεῖον προσκυῶν, ἀρεῶ οὐ πολ-
 λάκις γυναῖκός σῆς ἢ τέκνων τελευτη-
 σαμένων χιτῶνα ἢ κοσμίδιον ἰδὼν ἐν τῷ
 σῷ ταμείῳ, κρατήσας ἐφίλησας, καὶ
 δάκρυον αὐτῶ κατέβρεξας, καὶ ἐκ ἐν

vel ciuitatem aut lapides hono-
 rantes, sed eum qui in illis con-
 uersatus est, & illuxit, & in car-
 ne innotuit, atque ab errore li-
 berauit, Christum videlicet Do-
 minum nostrum; & per Chri-
 stum ea quæ sunt Christi, passio-
 nem in ecclesiis, & domibus, &
 plateis, & in imaginibus, & in
 sindonibus, & in penetralibus,
 & in vestimentis, & in omni lo-
 co formamus: vt incessanter a-
 spicientes hæc commoneamur,
 & non obliuiscamur, vt tu es
 oblitus Domini Dei tui. Et sic-
 ut tu adorans librum legis, non
 naturam pellium vel atramenti,
 quæ in ipso est, adoras, sed ver-
 ba Dei quæ reiacent in eo: ita
 & ego imaginē Christi adorans,
 non naturam lignorum & colo-
 rum adoro (abit) sed inanima-
 tum characterē Christi tenens,
 per eum Christum tenere * spe-
 ro, & adorare. Et sicut Iacob
 acceptam a filiis suis tunicam
 variam & sanguinolentam Io-
 seph deosculatus est cum lacry-
 mis, & propriis oculis hanc cir-
 cumposuit, & non vestimentum
 amans vel honorans, hoc fecit,
 sed per id æstimans Ioseph oscu-
 lari, & in manibus eum habere:
 ita & Christiani vniuersi imagi-
 nem Christi vel apostolorū aut
 martyrum tenentes aut salutantes
 carne, anima ipsum Christū
 æstimamus vel martyrem eius
 habitum retinere. Dic ergo mi-
 hi tu, qui opinaris nihil manu
 factum, vel nihil omnino crea-
 tum adorandum, nunquamne
 multotiens muliere tua, vel fi-
 liis mortuis, tunicam, vel orna-
 mentum eius visum in cubicu-
 lo tuo osculatus es, & lacrymis
 illud infudisti, & in hoc non

* Gr. mihi
 videor,
 Genf. 37.

es condemnatus? non enim vt Deum vestimenta adorasti, sed amorem per osculum circa illum ostendisti, qui hoc aliquando fuerat circumamicus. Nam & ipsi natos nostros & patres creatos existentes & peccatores multotiens salutamus, & in hoc minime condemnamur: non enim vt Deos salutamus eos, sed affectionem naturæ nostræ erga illos per osculum demonstramus. Vt ergo sæpe dixi, intentio exquiritur in omni salutatione, & omni adoratione. Porro si me accusas, quod quasi Dominum lignum adorem crucis, quare non calumniaris Iacob, qui adorauit super summitatem virgæ Ioseph? Sed manifestum est, quia non lignum videns adorauit, sed per lignum virgæ, Ioseph; quemadmodum & nos per crucem Christum. Nam & impios homines qui vendiderunt sepulcrum, Abraham adorauit, & genu curuauit super terram; sed non vt Deos eos adorauit. Et rursus Iacob Pharaoni benedixit impio & idololatræ, sed non vt Deo illi benedixit. Et iterum, Esau cadens adorauit, sed non vt Deum. Vidisti quot salutationes & adorationes demonstraui tibi ex scripturis, non habentes reprehensionem? Et tu quidem coniugem tuam fortassis & impudicam ac vitiosam per singulos dies osculans non reprehenderis, cum certe nusquam Deus tibi corporale osculum mulieri offerre præceperit. Quia vero me vidisti iconam Domini nostri Iesu Christi, vel immaculatæ matris eius, vel alterius cuiuspiam iusti salutare, indignaris, &

Hebr. 11.
Genes. 23.
Genes. 47.
Genes. 33.

τούτω κατεπίδησι; οὐ γὰρ ὡς θεὸν τὰ ἱμάτια προσκυνήσας, ἀλλὰ τὸ πρό-
δον πρὸς τὸν ποτε αὐτὸν πατέρα βεβλήμε-
νον διὰ τῆς φιλήματος ἐδέξασ· ἐπεὶ
καὶ αὐτὰ ἡμεῖς τὰ τέκνα ἐσδὺν πατέ-
ρας κησοὺς ὄντας καὶ ἀμφοτέρωθεν πολ-
λάκις ἀσπαζόμεθα, καὶ ἐν ἐν τούτω
κατακρινόμεθα· οὐ γὰρ ὡς θεοὺς αὐ-
τῶν ἀσπαζόμεθα, ἀλλὰ τὴν σοφίαν
ἡμεῖς τῆς φύσεως τὴν πρὸς αὐτῶν διὰ
τῆς φιλήματος ἐνδεδυόμεθα. ὡς γὰρ οὐ
πολλάκις εἶπον, ὁ σκοπὸς ἐξετάζεται
ἐπὶ παντὸς ἀσπασμοῦ, καὶ ἐπὶ πά-
σης προσκυνήσεως. εἰ γὰρ ἐγκαλεῖς μοι,
ὅτι ὡς θεὸν προσκυνοῦ τὸ ξύλον ἔσσω-
ρον, διὰ τὴν ἐν ἐγκαλεῖς τῶν Ἰακώβ
προσκυνησάντων ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβ-
δου τῆς Ἰωσήφ; ἀλλὰ πρὸς δὴλον, ὅτι
οὐ τὸ ξύλον ἰδὼν προσκυνήσας, ἀλλὰ
διὰ τῆς ξύλου τῆς Ἰωσήφ, ὡσπερ ἐ-
μεῖς διὰ τῆς σαυροῦ τῆς Χελσόν. ἐπεὶ
ἐπὶ τοῖς πωλήσασιν τὰ φῶς ἀσθένειαν
ἀνθρώποις ὁ Ἀβραάμ προσκυνή-
σε, καὶ γένου ἑκαμψεν ἐπὶ τὴν γῆν·
ἀλλ' οὐχ ὡς θεοὺς αὐτῶν προσκυνή-
σε. ἐπάλιν ὁ Ἰακώβ τῆς Φαρθῶ ἀ-
λόγησεν ἀσθενῆ ἐἰδωλολατρῶν ὄντων,
ἀλλ' οὐχ ὡς θεὸν αὐτὸν ἀλόγησε. καὶ
ἐπάλιν τῆς Ἡσαὺ πεισῶν προσκυνήσας,
ἀλλ' οὐχ ὡς θεόν. εἶδες πόσοις ἀσπα-
σμοῖς καὶ προσκυνήσεσι ἀπεδείξαμεν
σοι γραφικαί, ἐμὴ ἐχούσας κατὰ γνῶ-
σιν; ἐσὺ μὲν τὴν σὺν σύμβιον ἴσως ἐ-
ἀσμενον οὐσαν ἐμπαθεῖς καὶ ἐκείνη
ἀσπαζόμενος, οὐ καταγινώσκεις εἰ καὶ ἢ
οὐδαμῶς σοι τῆς θεοῦ σωματικὸν ἀσπα-
σμὸν γινώσκεις ἐντεταλαμένου. ἐμὲ δὲ
ἐπὶ τῆς εἰκόνα τῆς Χελσόν, ἢ τῆς πανα-
μάμου αὐτῆς μητρὸς, ἢ ἄλλου πινὸς δι-
καίου ἀσπαζόμενον, ἀγανακτεῖς, καὶ

ANNO
CHRISTO
787.

ANNO CHRISTI 787.

βλάσφημοῖς ἰσοπιδῶς, καὶ εἰ-
 δωλολάτραις ἡμᾶς ἰσοκαλεῖς. εἶτα ἐκ
 αἰχμῆς, εἶπέ μοι; οὐ φελασεῖς, οὐ σρέ-
 μεις, ἐκ ἐρυθριάς, ὁρῶν με καθ' ἡμέ-
 ρην ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ ναοὺς εἰ-
 δῶλων καταλύοντα, καὶ ναοὺς μάρ-
 τυρῶν οἰκοδομοῦντα; εἰ τὰ εἰδῶλα
 προσεκυνῶμαι, διὰ τὴν λοιπὸν πρὸς
 μάρτυρας, ὅτι τὰ εἰδῶλα καταλύ-
 σαιτας; εἰ τὰ ξύλα ὡς θεοὺς πρὸς καὶ
 δοξάζω, πῶς πρὸς καὶ δοξάζω ὅτι
 μάρτυρας, ὅτι τὰ ξύλινα ξόανα κα-
 ταλύσαιτας; εἰ ὅτι λίθους ὡς θεοὺς δο-
 ξάζω, πῶς πρὸς καὶ προσκυνῶ ὅτι
 μάρτυρας καὶ ἰσοπόλοις, ὅτι σωτε-
 ρῶν καὶ ἰσοπέσαιτας τὰ λίθινα
 ξόανα; πῶς πρὸς, καὶ ἐπαίνα, καὶ
 ναοὺς ἐγείρω, καὶ ἑορτὰς ἑπιπέλω
 τοῖς τοῖσι παῖσι, πῶς ἐν Βαβυλωνί τῇ
 εἰκόνι τῇ χρυσοῦ μὴ προσκυνῶσαιτας;
 ὅτι πῶς πολλὰ ἔργα αἰσίων ἢ πύρρωσις,
 ἀλλήτως πολλὰ ἔργα Ἰουδαίων ἢ τυφλω-
 σις, πολλὰ ἢ ἀσέβεια. ἀδικεῖται ἰσο-
 αἰσίων ἢ ἀλλήτως. θεὸς ἰσοβέβηται ἰσο-
 γλώσσης ἀγαθῶν Ἰουδαίων. ἐκ λει-
 ψάνων πολλὰκις μάρτυρας καὶ εἰ-
 κόνων ἐλαυνῶνται δαίμονες. καὶ ταῦ-
 τα ἐκυβέλλοντες αἰσίων πρὸς μαρ-
 τυροῖς, ἔκ διαπαύσει, ἔκ διαγελά-
 σι. πῶσαι, εἶπέ μοι, ἑπιπικιάσας, πῶ-
 σαι ἀναβλύσας, πολλὰκις δὲ καὶ αἰμά-
 των ῥύσας ὅτι εἰκόνων ἔκ λειψάνων μάρ-
 τυρῶν γέγονασι; ἔκ οἱ ἀσυνέτοι τῇ καρ-
 δία ὁρῶντες οὐ πείθονται, ἀλλὰ μύθοις
 ταῦτα καὶ λήροις λογίζονται; ὁρῶντες
 οὕτως ὡς καθ' ἡμέραν ἐν πάσῃ τῇ οἰκου-
 μένῃ γέγοναν ἀσέβεις καὶ ἰσοφρο-
 μοις, εἰδωλολάτραις, ἔκ φονεῖς, πόρνοις,
 καὶ ληστὰς ἑξαίφνης διὰ τοῦ Χριστοῦ
 καὶ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ κατακτασθῆναι,

mox blasphemans falis, & nos
 idololatrias appellas. Deinde
 non confunderis? dic mihi, non
 horrescis? non tremis? non cru-
 bescis, videns me in toto terra-
 rum orbe templa idolorum de-
 struere, & templa martyrum
 ædificare? Si idola adorarem,
 cur martyres, qui destruxerunt
 idola, * adorarem. Si ligna vt
 deos honoro & glorifico, quomodo honoro & glorifico mar-
 tyres, qui lignea simulacra de-
 struxerunt? Si lapides vt deos
 glorifico, quomodo honoro &
 adoro martyres & apostolos, qui
 contriuerunt & perdiderunt li-
 gnea signa? quomodo honoro
 & laudo, & templa erigo, & fe-
 stiuitates celebri tribus pueris
 qui in Babylone imaginem au-
 ream non adorauerunt? Certe
 multa est iniquorum obdura-
 tio, vere multa est Iudæorum
 cæcitas, multa impietas. Iniuri-
 am patitur ab eis veritas: Deus
 contumelias sustinet a lingua
 ingratorum Iudæorum. Per re-
 liquias martyrum & imagines
 multotiens effugantur dæmo-
 nia: & hæc iniuriis appetentes
 homines fordidi, subuertunt &
 illudunt atque derident. Quot,
 dic mihi, * visitationes, emana-
 tiones, sed & frequenter san-
 guinum fluores ex iconis & re-
 liquiis martyrum facti sunt?
 & infensati corde videntes non
 credunt, sed fabulas ac delira-
 menta hæc existimant; viden-
 tes taliter per singulos dies in
 toto pene terrarum orbe viros
 impios & iniquos, idolorum cul-
 tores & homicidas, & fornicato-
 res, & latrones subito per Chri-
 stum & crucem eius compungi,
 & ad agnitionem veritatis ve-

* honoro ?

Daniel. 2.

* Gr. obumbrationes,

nire, & mundo toti renuntiare, atque omnem operari virtutem. Dic mihi, quomodo sumus idololatrae, qui & ipsa ossa, & cinerem, & pannos, & sanguinem, & tumultum martyrum ideo adoramus & honoramus, quia idolis non sacrificarunt? Iudaeus dixit: Et quomodo per totam scripturam praecepit Deus non adorari omnem creaturam? Christianus dixit: Dic mihi, terra & montes, creaturae Dei sunt: qui ait: Vtique. Christianus dixit; quomodo ergo docet inquires: *Exaltate Dominum Deum nostrum, & adorare scabellum pedum eius, quoniam sanctum est?* Et iterum ipse dixit: *Calum mihi sedes est, terra autem scabellum pedum meorum?* Iudaeus dixit: Sed non ut deos, sed per haec eum qui fecit, adoras. Christianus dixit: Fidelis sermo: ergo scito, quod & ego per caelum, & terram, & mare, & ligna, & lapides, & lipšana, & templa, & crucem, & per angelos, & homines, atque per omnem creaturam visibilem & inuisibilem, soli cunctorum conditori, dominatori & creatori adorationem & culturam offero. Non enim creatura per se ipsam factorem adorat, sed per me caeli enarrant gloriam Dei, & per me adorat Deum luna, & per me glorificant Deum stellae, per me aquae, imbres, rores, & omnis creatura per me adorat & glorificat Deum. Et quemadmodum regis cuiusdam benigni, qui coronam variam & preciosam sibi propria manu paravit, omnes qui germane adherent regi, salutant coronam & honorant: non aurum & mar-

Psalm. 98.

Isai. 66.

Psalm. 18.

καὶ κόσμου παντὸς ὁποιασδήποτε, καὶ πᾶσαν ἄρετὴν ἐργαζομένων. εἰπέ μοι, πῶς ἐσμεν εἰδωλολάτραι, οἱ ἑαυτὰ πᾶ ὅσα, ἔτι καὶ κείνη, καὶ τὰ ἄλλα, καὶ τὴν σφοδρὴν ἡμῶν μαρτύριον προσκυνοῦντες ἑπιψύχοντες, διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτῶν τοῖς εἰδώλοις; ὁ Ἰουδαῖος ἔφη καὶ πῶς διὰ πάσης τῆς γραφῆς παραγγέλλει ὁ θεὸς μὴ προσκυνῆσαι παντὴ κτίσματι; ὁ Χριστιανὸς ἔφη· εἰπέ μοι, ἡ γῆ ἔτι τὰ ὄρη, κτίσματα εἰσι τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ ἔφη· δηλονότι. ὁ Χριστιανὸς· πῶς οὖν διδάσκει· ὑποδοτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, ἔτι προσκυνεῖτε τῶν ὑποπόδιων τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι; ἔτι προσκυνεῖτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ. ἔτι πάλιν αὐτὸς φησὶν· ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. ὁ Ἰουδαῖος ἔφη· ἀλλ' ἐχὼς θεοῦ, ἀλλὰ δι' αὐτὸν ποιήσαντα προσκυνεῖς. ὁ Χριστιανὸς ἔφη· πῶς ὁ λόγος. ἐκουῶ γνώθι, ὅτι καὶ γὰρ δι' οὐρανοῦ, ἔτι γῆς, ἔτι θαλάσσης, ἔτι ξύλων, ἔτι λίθων καὶ λευφάνων, ἔτι νεῶν, καὶ ταυροῦ, καὶ δι' ἀγγέλων, ἔτι ἀνθρώπων, ἔτι διὰ πάσης κτίσεως ὁρατῆς τε καὶ ἀορατοῦ, τῶν πάντων δημιουργῶν ἔτι δεσπότη καὶ ποιητῆ μόνῳ τῶν προσκυνῶν καὶ τὸ σέβας προσάγω. οὐ γὰρ δι' ἐαυτῆς ἀμέσως ἢ κτίσεως τῶν ποιητῶν προσκυνεῖ, ἀλλὰ δι' ἐμοῦ τὸν οὐρανὸν δημιουργῶν διέξω θεοῦ, δι' ἐμοῦ προσκυνεῖ θεὸν ἢ σελευῆν, δι' ἐμοῦ διέξω θεὸν τὰ ἀστρα, δι' ἐμοῦ ὕδατα, ὄμβροι, δρόσοι, καὶ πᾶσα κτίσις δι' ἐμοῦ προσκυνεῖ ἔτι διέξω θεοῦ. καὶ ὡσαύτως βασιλέως πρὸς ἀγαθοῦ σέφραμον ποικίλον ἔτι πολύτημον ἑαυτῶν ἰδιοχείρου κατασκευάσαντος, πάντες οἱ γησιῶς προσκείμενοι τῶν βασιλεῖ, ἀσπάζονται ἔτι πᾶσι σέφραμον· οὐ γὰρ χρυσὸν ἢ μαργαρίτω

ΑΥΡΟ
CERINT
77.

114
L.

ANNO
 CHRISTI
 787.

γαρίτων πηξήτες, ἄλλα τὴν κορυ-
 φὴν τῆ βασιλείας ἐκείνου πηξήτες,
 καὶ τὰς πανσόφους αὐτοῦ χεῖρας τὰς
 σέφου κατασκευασίας· οὕτως ὡς
 αἰθεροπέ, οἱ Χριστιανῶν λαοὶ ὅσοις ἐάν
 τύποις ζωροῦ ἔεικόνων ἀσπαζονται,
 ἐκ αὐτοῖς τὸ σέβας τοῖς ξύλοις ἢ τοῖς λί-
 θοῖς προσάροισιν, ἢ τῶ χρυσῷ, ἢ τῇ
 φθαρτῇ εἰκόνι, ἢ τῇ λαβρακί, ἢ τοῖς
 λειψάνοις, ἄλλα δι' αὐτῶν τῶ θεῶ τῶ
 ἔ αὐτῶν καὶ πάντων ποιητῆ τὴν δόξαν
 καὶ ἀσπασμόν καὶ τὸ σέβας προσ-
 σφύροισιν. ἢ ἢ εἰς τῶν ἀγίων αὐτοῦ
 πηξή, εἰς αὐτῶν ἀνατρέχῃ. ποσάκις πνῆς
 εἰκόνας βασιλικὰς ἀφανίσαντες καὶ
 ἐνυβελίσαντες, ἐξάτη πημερία κατε-
 δινάδοσαν, ὡς αὐτῶν βασιλέα ἐνυ-
 βελίσαντες, καὶ οὐ τὴν σανίδα; εἰκὼν
 τῆ θεοῦ ὅτιν ὁ κατ' εἰκόνα τῆ θεοῦ γε-
 γωνῶς αἰθεροπέ, ἔ μάλιστα ἐκ πνῆ-
 ματος ἀγίου ἐνοικησὶν δεξιάμην δι-
 καίως οὐ τὴν εἰκόνα τῆ τῆ θεοῦ δού-
 λων πηξή καὶ προσκυκῶ, καὶ οἶκον
 τῆ ἀγίου πνῆματος δεξιάμην ἐνοικησὶν
 ἢ ἐν αὐτοῖς, φησὶ, ἔ ἐμπεριπατήσω.
 αἰθαλέδωσαν Ἱουδαῖοι, βασι-
 λῆσιν ἰδοῖσις τῆ ἄλλοτελοῖς προσκυ-
 νήσαντες, εἰπὼ Χριστιανοὶ καταγέλλ-
 λουσιν εἰδωλολάτρης. ἡμεῖς ἢ οἱ Χρι-
 στιανοὶ κατὰ πᾶσαν πόλιν ἔ χώραν, ἔ
 κατὰ πᾶσας ἡμέρας καὶ ὥρας, καὶ τῆ
 εἰδώλων ὀπιζόμεθα, κατὰ εἰδώλων
 ἡλλομην, καὶ εἰδώλων συζηάφομην,
 καὶ εἰδώλων ἔ δαμῶνων ἀχόμεθα. ἔ
 πῶς εἰδωλολάτρης ἡμᾶς καλοῦσιν Ἱ-
 ουδαῖοι; ποῦ νῦν εἰσιν αἱ προσκα-
 γόμεναι τοῖς εἰδώλοις ἔ αὐτῶν θυ-
 σίαι τῆ προσβάτων, ἔ βοῶν, καὶ τέ-
 κνων; ποῦ αἱ κνίσσαι, ποῦ βωμοὶ ἔ
 προσχύσις τῆ αἱμάτων; ἡμεῖς ἢ Χριστιανοὶ, οὔτε βωμῶν, οὔτε θυσιῶν πῶς

garitam honorantes, sed verti-
 cem regis honorantes, & sapien-
 tissimas manus eius, quæ coro-
 nam struxerunt: sic o homo,
 Christianorum populi quot-
 quot figuras crucis & icona-
 rum salutant, non ipsis cultu-
 ram lignis, vel lapidibus offe-
 runt, vel auro, vel corruptibili
 imagini, vel arcæ, vel reliquiis,
 sed per ea Deo & ipsorum &
 cunctorum creatori gloriam &
 salutationem & cultum impen-
 dunt. Honor enim qui sanctis
 eius impenditur, ad eum recur-
 rit: sicut econtra quidam ima-
 gines imperiales demolientes,
 principem offenderunt, & non
 ipsam tabulam. Imago igitur
 Dei est, qui ad imaginem Dei
 factus est homo, maximeque
 quia eum Spiritus sanctus habi-
 tationem accepit. Ergo iuste
 qui imaginem Dei seruorum
 honorat & adorat, etiam do-
 mum Spiritus sancti glorificat.
Inhabitabo enim in ipsis, inquit,
et inambulabo. Confundantur
 Iudæi, qui reges proprios & alie-
 nos adorauerunt, potius quam
 Christianos pronuntient ido-
 lolatras. Nos autem Christiani
 per omnem ciuitatem & regio-
 nem, & per omnem diem & ho-
 ram contra idola armamur, con-
 tra idola psallimus, contra idola
 scribimus, contra idola ac dæ-
 mones oramus. Et quomodo
 idololatras nos appellant Iudæi?
 Vbi enim nunc sunt exhibita
 idolis ab eis sacrificia ouium &
 bouum & filiorum? Vbi nido-
 res, vbi aræ & perfusiones san-
 guinum? Porro nos Christiani
 neque aram, neque sacrificium,

Leuit. 26.
 2. Cor. 6.

qualiter vel quid sint, nouimus. Et quidem pagani ab adulteris hominibus & homicidis & pollutis templa nominabant & idola, & illos deificabant: non autem prophetarum, vel sanctorum martyrum templum, vel aram nominauerunt. Sicut enim Israelitæ qui Babylone fuerunt, habebant organa & citharas, & alia quædam, quemadmodum & Babylonii: & alia quidem in gloriam Dei, alia vero in culturam dæmonum: ita & de imaginibus gentilium & Christianorum intelligamus, quia illi quidem in seruitutem diaboli, nos autem in gloriam & memorationem Dei. Verumtamen & multa miracula Deus per lignum audire fecit, lignum vitæ & lignum scientiæ nominans: & aliud virgultum nominans Sabec, indulgentiam ponit. Deinde virga Pharaonem operuit, mare scidit, aquam dulcem fecit, serpentem exaltauit, petram dirupit, aquam protulit, lignum germinans in tabernaculo Aaron sacerdotium confirmauit. Sic & Salomon ait: *Benedictum est lignum, per quod iustitia fit.* Sic & Elisæus ligno in Iordanem iacto, ferrum in typum Adæ quasi ex inferno re-duxit. sic præcipit puero suo per virgam fuscitare puerum Sunamitidis. Deus ergo, qui per tot ligna miracula operatus est, non potest, dic mihi, mira facere etiam per preciosum lignum sanctæ crucis? Si impium est adorare ossa, quomodo cum omni honorificentia detulerunt ossa Ioseph ex Ægypto? quomodo mortuus homo ossa Elisæi tangens surrexit? Porro si per ossa miracula

Genes. 2.

Exod. 14.

Sap. 14.

4. Reg. 6.

4. Reg. 4.

Genes. 50.
Exod. 15.
4. Reg. 13.

ἢ πὶ ὄσιν, ὀπισθεμεθα. Ἐμὲ δὲ ἸΕΛ-
λιως μοιχοῖς ἀνθρώποις καὶ φονε-
ταῖς καὶ ἀκαθάρτοις καὶ μιαινοῖς ἑδ-
ναοῖς ὠνόμαζον καὶ τὰ εἰδωλα, καὶ
αὐτοὺς ἐθεοποίησαν· οὐ μὲντοι γε παρο-
φητῆς ἢ ἀγίων μνηστεύον ναὸν ἢ βω-
μὸν ὠνόμασαν. ὡς περὶ Ἰϛ ἐν Βα-
βυλωνίᾳ Ἰσραηλιτῶν εἶχον ὄργανα ἔκι-
θάρας ἔπειρα ἡνα, καθὼς ἔοι Βαβυ-
λωνιοὶ· καὶ τὰ μὲν εἰς δόξαν θεοῦ, τὰ
δὲ εἰς θεοσπείδων δαυμόνων· οὕτω καὶ
ἐπὶ εἰκόνων Ἑλληνικῶν καὶ Χριστι-
ανικῶν νοήσωμεν, ὅτι ἐκείνοι μὲν εἰς λα-
τρείαν τοῦ διαβόλου, ἡμεῖς δὲ εἰς δό-
ξαν θεοῦ καὶ ὑπομνησιν. πλὴν ἔτι πολ-
λὰ θαυμάσια ὁ θεὸς διὰ ξύλου αἰολίαν
πεποίηκε, ξύλον ζωῆς, ξύλον γνώσεως
ὀνομάσας· καὶ ἄλλο φυτὸν ὀνομά-
σας Σαβέκ, συγχωρήσεως πῆθον. εἶτα
ράβδον Ἐφραΐμ ἐκάλυψε, θαλάσ-
σαν ἔχρυσεν, ὕδωρ ἐγλύκανεν, ὄφιν ὑ-
ψωσε, πέτραν διέρρηξεν, ὕδωρ ἐξη-
ραγε, ξύλον βλαστήσεν τῆ σκιωτῆ τῆ
λασφῶν ἱεροσουλῶ ἐκύβησεν· οὕτω
καὶ Σολομών φησιν· βύλοισι τε ξύλοι,
δι' οὗ γίνεται δικαιοσύνη. οὕτω καὶ Ε-
λισαῖος ἔξυλον διπορήσας ἐν Ἰορ-
δάνῃ, ἔειπεν τῷ Ἀδαμ σιδηρον ὡς
ἔξ ἄδου αἰτήρα γεν. οὕτω παροσάσει
τῷ εἰαυτῷ παιδί διὰ τῆς ράβδου ἀνα-
στήσει ἡ παιδα τῆς Σωμανίτιδος· ὁ
οὖν διὰ τοσούτων ξύλων θαυματουργ-
ήσας θεὸς οὐ δυνάται, εἰπέ μοι, θαυ-
ματουργεῖν ἔτι διὰ τῆς τιμίου ξύλου τῆς
ἀγίου σταυροῦ; εἰ ἀσεβές ὄσιν ἡμῶν τὰ
ὄσα, πῶς μὲν πάσης ἡμῶς μετεκομισαν-
το τὰ ὄσα Ἰωσήφ ἔξ Αἰγύπτου; πῶς νε-
κρὸς ἀνθρώπου ἦν ὄσιν Ἐλισαίου
ἀψαλμῶτος ἀνέστη; εἰ δὲ δι' ὄσιν θαυ-

ANNO
CHRISTO
797.

ANNO
CHRISTI
787.

ματουργει θεος, διδουλον οπι δυνάται
 & δι εικόνων, και δια λίθων, & δι επε-
 ρων πολλών. επει & Αβρααμ ου κα-
 πεδίζατο παλαι το σώμα Σάρρας εν
 μνήματι αλλοτρεία, δλλ εν ιδίω τά-
 φω ημης χλευ. επει και Ιακώβ η-
 μά δια λίθου θεου, σήσας και χειρας
 αυτων εις τυπον Χριστου & ακρογωνιαίου
 λίθου. και παλιν βουων λίθων οπι
 τς Λαβου ανόμασε μδρτυρα. μδρτυ-
 ρει & Ιησους ο τς Ναυη, δώδεκα λίθους
 σήσας εις θεου δνάμνησην. ει γρ ησαν
 σοι ω Ιουδαγε εν τω σω ναω τα δυο
 χερουβιμ κεινα τα κατασκευοντα
 το ιλαστήριον, τα γλυπτα, εισηλθε δε
 πς Ελληω ειδωλολάτρης εν τω ναω
 σου, και θεασάμεν ταυτα έμεμ-
 ψατο ποίς Ιουδαίοις, ως και αυτων εί-
 δωλα προσκυμωτων, η αν είχες,
 ειπέ μοι, δπολογισασαι αυτω περ τω
 δυο χερουβιμ τω χωνδυ τω, και τω
 βοαν, και Φονικών, η λεόντων τω
 οντων ποτε εν τω ναω γλυπτών; ουδέν
 είχες προς αυτων ληθες λέγειν, ει μη
 ποδο οπι ουχ ως θεοίς έρωμεν αυτα
 εν τω ναω, δλλ εις ανάμνησην θεου &
 δδξου τα χερουβιμ ταυτα έρωμεν εν
 τω ναω. ει ου ταυτα ούτως, πως έμοι
 περ εικόνων είκαλεις; δλλ έρείς μοι, οπι
 ο θεος τω Μωυση προσέταξε ποιησαι
 εν τω ναω τα γλυπτα. καγω ποδο λέ-
 γω δλλ ο Σολομων κειθεν οδνηθεις
 & πλείονα εν τω ναω κατασκευασεν, ά-
 πρ ουδέ ο θεος αυτω προσέταξεν, ουδέ
 η σκηνη τς μδρτυρου έργον, ουτε ο ναός
 ον Ιεζεκιηλ εκ θεου έωρακε η ου κατα-
 γνωσθη εν πύτω Σολομων. εις δδξου
 γρ θεου τα έπιούται μορφαί κατα-
 σκιδασεν, ώσπερ & ημεις. είχες δε συ
 ω Ιουδαγε και επετα πνα εις μνήμην
 Concil. Tom. 19.

operatur Deus, perspicuum est,
 quod possit etiam per imagines,
 & per lapides, & per alia multa.
 Nam & Abraham non permisit
 sepeliri corpus Saræ in monu-
 mentis alienis, sed in proprio
 sepulcro causa honoris. Nam
 & Iacob honorat per lapidem
 Deum, statuens & vngens eum
 in typum Christi angularis lapi-
 dis. Et item aceruum lapidum
 in Laban nominavit testem. Et
 Iesus Naue duodecim lapides
 statuit in recordationem Dei. Si
 enim essent tibi o Iudæ in tem-
 plo tuo duo cherubim illi, qui
 obumbrabant propitiatorium,
 sculpti, & intrasset quisquam pa-
 ganus idolorum cultor, & visis
 his arguisset Iudæos, quasi &
 ipsos adorantes simulacra, quid
 putas haberes, dic mihi, respon-
 dere illi de duobus cherubim fu-
 silibus, & bobus, & palmis, &
 leonibus, qui erant in templo
 sculpti; Nihil haberes utique ve-
 rum ad eum dicendum, nisi hoc;
 quia non ut deos habemus ea in
 templo, sed ad recordationem
 Dei & gloriam istos cherubim
 habemus in templo. Si ergo
 hæc ita se habent, quomodo me
 super iconis accusas? Sed dicis
 mihi, quia Deus Moyfi præcepit
 facere in templo sculptilia: & e-
 go hoc dico; Sed Salomon hinc
 directus etiam plura in templo
 construxit, quæ neque ei Deus
 præcepit, neque tabernaculum
 testimonii habuit, neque tem-
 plū quod Ezechiel ex Deo con-
 templatus est. & non est in hoc
 Salomon reprehensus: in glo-
 riam enim Dei huiusmodi for-
 mas construxit, quemadmodum
 & nos. Habuisti autem tu o Iu-
 dæ & alia quædam in memo-
 Kk ij

Gen. 25.

Gen. 28.

Gen. 31.

Ios. 4.

Exod. 25.

3. Reg. 6.

Ezech. 40.

41.

rīam & gloriā Dei, videlicet virgā Moysi, fabrefactas diuinitus tabulas, incombuſtum rubum, aridam & irriguam petram, manna geſtantem vnam, arcā, altare, Dei nominis laminā, Deum manifeſtans ephod, Deo habitabile tabernaculum. Vtinam & tu prius hæc adorans vacaſſes, & inuocans eum, qui eſt ſuper omnia Deus, & ipſum memorāſſes per has puſillas iconas & figuras, & non vitulum & muſcas haberes ſuper tabulas a Deo patratas. Vtinam ſanctum ac aureum altare deſideraſſes & tu, & non vacas Samariæ. Vtinam & virgā quæ germinauerat, & non Altarem, quæ defolauit ciuitatem tuam. Vtinam diuinitus imbrem dantem petram ſalutauiſſes, & non Baal deum tuum. Sed ideo hæc omnia non adoras priſce Iſrael, quia non dilexiſti Deum ex toto corde. Qui autem diligit amicum, aut imperatorem, & præcipue benefactorem ſuum, ſiue filium eius videat, ſiue virgā, ſiue ſedem, ſiue coronam, ſiue domum, ſiue ſeruum, tenet, oſculatur, & honorat per iſta bene meritum, & maxime Deum. Cum ergo videris Chriſtianos adorare crucem, ſcito quia crucifixo Chriſto adorationem offerunt, & non ligno. Nam ſi naturam ligni coluiſſent, profecto & arbores & nemora adorāſſent: ſicuti & tu quondam Iſrael adorabas hæc, dicēs arbori & ligno: Tu es deus meus, & tu me genuiſti. At nos iterum non ſic dicimus cruci, neque figuris ſanctorum: Dii noſtri eſtis. nō enim ſunt dii noſtri, ſed ſimilitudines & ima-

Jerem. 2.

Αὐτοῦ Θεοῦ, ἢ ῥάβδον Μωϋσέως, τὰς
θεοτεύκτους πλάκας, τὴν ἀφλεκτον
βάτον, τὴν ξηρένυδρον πέτραν, τὴν
μαννοφόρον σάμνον, τὴν κίβωτον, τὸ
δυσιασθήειον, τὸ θεώνυμον πέταλον, τὸ
θεόδηλον ἐφούδ, τὴν θεόσκλιων σκη-
νίω. εἶδε ἔσὺ πρῶτω τούτοις ἐχρόαζες
προσκυῶν, ἔσθ' ἡπικαλούμενος ὅτι
πάντων θεῶν, καὶ αὐτῶ ἐμνημιόν θες διὰ τῶ
μικρῶν τούτων εἰκόνων καὶ τύπων, καὶ μὴ
ὅμοιον ἔσται μίαν κατεῖχες ὑπὲρ
τὰς θεοτεύκτους πλάκας. εἶδε ἔσ' ἄγιον
χευσοῦ δυσιασθήειον ἐπόδες ἔσὺ, ἔ-
μὴ τὰς δαμάλεις τῆς Σαμαρείας. εἶ-
δε καὶ τὴν βλασφήσασαν ῥάβδον, καὶ μὴ
τὴν Ἀσάρτιω ἐρημώσασάν σου τὴν
πόλιν. εἶδε τὴν ὀμβρόθεον ἡσασσά-
σαν πέτραν, ἔμὴ Βααλ θεῶν σου. δι-
ὰ διὰ τοῦτο αὐτὰ πάντα οὐ προσκυ-
νεῖς ὁ παλαι Ἰσραὴλ, ἐπεὶ δὴ ἐκ ἡγά-
πησας θεῶν ἕξ ὅλης τῆς καρδίας
σου. ὁ γὰρ ἀγαπῶν ἐαυτῶ φίλον, ἢ
βασιλεία, ἔμάλιστα βιερρέτιω, καὶ
ἰὸν αὐτῶ θεάσεται, καὶ ῥάβδον, καὶ
θεῖον, καὶ σέφανον, καὶ οἶνον, καὶ
δοδρον, κρατῖ, ἀσπάζεται, ἔμῃ διὰ
τύπων βιερρέτιω, ἔμάλιστα θεῶν
θεῶν. ὅταν οὖν ἴδης Χριστιανοὺς προσ-
κυνοῦντας στυρόν, γινώθι ὅτι τῶ
συνεφεδῆν Χριστῶ τὴν προσκυῶ-
σαν προσάγοισι, ἔσὺ τῶ ξύλω. ἐπι-
εἶ τὴν φύσιν τοῦ ξύλου ἐσεβον, πάντως
ἀν καὶ τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄλσι προσ-
σεκώουσι, ὡσπερ ἔσὺ ποτε ὁ Ἰσραὴλ
προσεκώεις τύποις, λέγων τῶ δέν-
δρῳ καὶ τῶ ξύλω· σὺ μου εἶ θεός, καὶ
σὺ με ἐγέννησας. πάλιν δὲ οὐχ οὕτως
λέγοντες ἡμεῖς τῶ στυρῶ, οὐδὲ τῆς
μορφῆς τῶ ἀγίων· θεοὶ ἡμῶν ἐστέ. ἐγὰρ
εἰσι θεοὶ ἡμῶν, ἀλλ' ὀμοιώματα ἔσονται

Αὐτοῦ
Χριστῶ
777.

ANNO
CHRISTI
737.

νες Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, καὶ
αἰδήσεων, ἔπιμω, καὶ βίβρασιαν ἐκ-
κλησιῶν περικείμενα καὶ προσκυνοῦ-
μενα. ὁ γὰρ πατὴρ ὁ θεὸς πατὴρ, ὁ θεὸς
ἡμῶν. ἔοικε τῆ μητρὶ αὐτοῦ προσκυνοῦν,
αὐτῶν τὴν ἑμὴν προσάγει. καὶ ὁ θεὸς
δοξοῦλον πατὴρ, ὁ θεὸς δόξαίαν τα πημῶν.
εἶδε καὶ σὺ Μωσαικάς εἰκόνας ἐπιείας καὶ
προφητικὰς, ἔκαθ' ἐκάστῃ ἡμέραν
δι' αὐτῶν προσκύνεις τῷ θεῷ ἔδρασθαι
αὐτῶν, καὶ μὴ τῆ εἰκόνι τῆ χρυσοῦ Να-
βουχοδονόσορ. καὶ πῶς ἐκ αἰχμῆν κατ'
ἐμοῦ κινουμένῳ, καὶ καταπαυρόμενῳ
καὶ τ' εἰκόνων καὶ τῶν σαυροῦ, ἐγκαλῶν, εἰ
Αβραάμ τοῖς εἰδωλολάτραις προσε-
κύνησεν, εἰ Μωσῆς ὁ θεὸς εἰδωλο-
λάτρῳ προσκύνησεν, καὶ Ἰακώβ ὁ θεὸς
Φαραῶν, ἔδανηλ ὁ θεὸς Ναβουχοδ-
νόσορ; εἰ οὗτοι προσφῆται καὶ δίκαιοι
ὄντες, διὰ πνας βεργασίας προσκυ-
νοῦ αὐτοῖς ὅτι τὴν γῆν εἰδωλολά-
τραις οὗσιν, ἐμοῦ καταπαύρη προσκυ-
νοῦτος σαυροῦ ἔχαρκαπῆσιν ἁγίων,
ἔξω μωρία ἀγαθὰ τῶν θεοῦ δι' αὐ-
τῶν κομίζομαι; ὁ γὰρ ὁ θεὸς βασιλεῖα φο-
βούμεν, ἐκ ἀπμάζει ὁ θεὸς ἡὸν αὐτοῦ.
ἔοικε τῆ θεὸν φοβούμενος, πημῶ πάντως
καὶ σέβει καὶ προσκυνεῖ ὡς ἡὸν θεοῦ
Χριστοῦ ὁ θεὸν ἡμῶν, καὶ τὸν τύπον τῶ
σαυροῦ αὐτοῦ, καὶ τῶν χαρκαπῆρας τῶ
ἁγίων αὐτοῦ. ὅτι αὐτῶν πρέπει δόξα σὺν
τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν
καὶ αἰεὶ ἔοικε εἰς εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
ἀμήν.

Κωνσταντῖνον Ἐπίσκοπον Κων-
σταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· οὗτος
ὁ ἀναγνωστὴς πατήρ ἐν μιᾷ τῶν πό-
λεων τῆς Κύπρου ἱεροπρεπῶς διέ-
πρεψε· καὶ πολλὰ ἐγκάματα ἔπανη-
γυμνακὸς λόγοις αὐτοῦ ἐχρῆμεν, μὲν ὧν

gines Christi & sanctorum eius,
ad recordationem & honorem,
& decorem ecclesiarum propo-
sita ac adoranda. Qui enim
honorat martyrem, Deum ho-
norat: & qui matrem eius ado-
rat, ipsi honorificentiam exhi-
bet. Et qui apostolum honorat,
illum qui misit, honorat. Vti-
nam & tu Mosaiicas iconas fa-
ceres, & propheticas, atque per
singulos dies in eis adorares Do-
minum & Deum ipsorum, &
non imaginem auream Nabu-
chodonosor. Et quomodo non
confunderis contra me com-
motus, & eleuatus super imagi-
nibus, & cruci calumniam in-
ferens? Si Abraham idololatræ
adorauit, & Moses Iethro ido-
lolatram, & Iacob Pharaonem,
& Daniel Nabuchodonosor: si
isti cum essent prophetæ ac iu-
sti, propter quædam benefi-
cia adorabant eos super terram
idololatræ existentes; in me
efferris adorantem crucem &
characteres sanctorum, ex qui-
bus dena millia bona a Deo per
eos percipio? Qui enim regem
timuerit, non inhonorat filium
eius. Et qui Deum timet, hono-
rat utique, & colit, ac adorat ut
Filius Dei Christum Domi-
num nostrum, & figuram cru-
cis eius, & characteres sancto-
rum eius. Quia ipsum decet glo-
ria cum Patre ac Spiritu sancto,
nunc & semper, & in sæcula sæ-
culorum. Amen.

Constantinus sanctissimus e-
piscopus Constantiæ Cypri di-
xit: Hic qui lectus est pater,
in vna urbium Cypri decore sa-
cratissimo claruit: & multa
præconia, & festiuos sermones
eius habemus, cum quibus

est etiam sermo eius in transfigurationem Saluatoris nostri. Conscripsit autem & vitam sancti Ioannis archiepiscopi Alexandriae cognomento Eleemonis, id est, misericordis: quin & sancti Symeonis simplicis, & alia quaedam: atque in omnibus sermonibus suis orthodoxus cernitur. Floruit autem temporibus Mauricii imperatoris.

Ioannes Deo amabilis presbyter & vicarius apostolicae sedis orientis, dixit: Quia vero haec ita se habent ad gloriam praedicti patris, manifestum est. Vicarii quippe sanctissimi papae attulerunt eius librum sanctae Synodo; & maxime, quia latius demonstravit sacrarum imaginum receptionem.

Item Ioannes Deo amabilis presbyter & vicarius apostolici throni orientis, librum ostendens Synodo, dixit: Librum istum, honorabiles patres, in regia vrbe reperi apud dominum Procopium silentiarium: & inuento valde gaudiosus sum, quoniam exemplar eius habemus in oriente simillimum. Docet autem in eo beatus Anastasius de diuersa adoratione. & si iubet sancta Synodus, legatur.

Sancta Synodus dixit: Legatur.

Et accipiens Stephanus reuerendissimus monachus legit.

καὶ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ σωτῆ-
ρος ἡμῶν. συνεγράψατο δὲ καὶ τὸ
βίβιον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκο-
που Ἀλεξάνδρειας τοῦ Ἐλεήμονος· ἐπι-
μὴν καὶ τῆς ὁμοίου Συμεῶν τοῦ ἁλοῦ,
καὶ ἐπερὶ ἄλλα· καὶ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις
αὐτοῦ ὀρθόδοξον γινώσκεται. ἡκμαεῖ
δὲ κατὰ τῶν χρόνων Μαυρικίου τοῦ
βασιλέως.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύ-
τερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ
θεῖου τῆς αἰατολῆς εἶπεν· ὅτι δὲ ταῦ-
τα οὕτως ἐχρῆσθαι εἰς δόξαν τοῦ περιεφημέ-
νου πατρὸς, ὁδηγόν. ὁ γὰρ τοποτηρι-
τὴν τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς προσωλέκεται
τὴν αὐτῶν βίβλον τῆς ἁγίας συνόδου· καὶ
μάλιστα ὅτι πληυτέρος ἀπέδιδε τὴν
τῶν ἱερῶν εἰκόνων ὀρθόδοξον ἔπρο-
κλήσιν.

Ἐξ Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρε-
σβύτερος ἔτοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολι-
κοῦ θεῖου τῆς αἰατολῆς, ἠπειθείσας
τῆς ἁγίας συνόδου εἶπεν· τὸ βιβλίον τοῦ
τοῦ, ἡμεῖς πατέρες, ἐν τῇ βασιλίδι πό-
λει ἕρηνκα παρὰ τοῦ κυροῦ Προκοπίου
τῶν σιληνπαλείου. καὶ ὤρεθον αὐτὸ, λίαν
ἐχάρην, ἐπειδὴ τὸ ἴσον αὐτῶν ἐχρῆμ
ἐν τῇ ἀνατολῇ ἀπεράλλακτον. δι-
δάσκει δὲ ἐν αὐτῷ ὁ μακαριεὶς Ἀνα-
στάσιος περὶ διαφορῆς προσκωή-
σεως. καὶ εἰ κελεύει ἡ ἁγία σύνοδος,
ἀναγνώδητω.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀναγνώ-
δητω.

Καὶ λαβὼν Στέφανος ὁ ἀλαβεί-
στατος μοναχὸς ἀνέγνω.